

Ποιες είναι, κατά τη γνώμη σας, οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει σήμερα ένα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομο στην Ελλάδα; Ποιες πρωτοβουλίες δεσμεύεστε να αναλάβετε προκειμένου να εξαλειφθούν οι δυσκολίες αυτές;

Νομίζω ότι δεν μπορούμε να το απομονώσουμε σε επιμέρους τομείς. Οι διακρίσεις βρίσκονται παντού, στην εργασία, το σχολείο, όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής. Το λέω αυτό διότι η ευθύνη μιας συγκροτημένης και εμφορούμενης από τα ιδανικά της ισότητας, της δικαιοσύνης και της ελευθερίας, πολιτείας είναι να αντιμετωπίσει το ζήτημα στην ολότητα του. Απαιτείται λοιπόν μια διττή στρατηγική. Στο ένα σκέλος βρίσκονται οι διεκδικήσεις της κοινότητας, που βάζει τα ζητήματα στο τραπέζι, που αγωνίζεται, διεκδικεί, απαιτεί. Στο άλλο σκέλος βρίσκεται η θεσμική ευθύνη, θα έλεγα. Δηλαδή, ένα πλάνο που περιλαμβάνει σημαντικές σχετικές νομοθετικές πρωτοβουλίες, άρα δηλαδή και τις απαραίτητες τομές που οφείλουν να γίνουν σε ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος. Νομίζω ότι στο πρώτο σκέλος, υπάρχει συσσωρευμένη εμπειρία και δράση. Στο δεύτερο σκέλος, η κυβερνητική θητεία του ΣΥΡΙΖΑ νομίζω άφησε σημαντικό αποτύπωμα και πάνω σε αυτό θα δουλέψουμε και στην επόμενη κυβερνητική μας θητεία.

Τον περασμένο Ιούνιο καταθέσατε ένα νομοσχέδιο σχετικά με την ισότητα στον γάμο. Σε περίπτωση (δική σας) εκλογικής αυτοδυναμίας, πόσο γρήγορα να περιμένουμε τη σχετική συζήτηση-ψηφοφορία στη Βουλή;

Πρόκειται για μια σημαντική πρόταση νόμου που αίρει μια σειρά από ανισότητες όχι μόνο ως προς το γάμο αλλά και την τεκνοθεσία και την υποβοηθούμενη αναπαραγωγή. Έχει μεγάλη σημασία ότι για τη διαμόρφωσή του τηρήσαμε διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης -μια δική μας διαδικασία, αφού δεν προβλέπεται θεσμικά διαβούλευση των προτάσεων νόμου της αντιπολίτευσης. Αποστείλαμε όμως το πρώτο σχέδιο αυτού στις οργανώσεις της κοινότητας, συζητήσαμε μαζί τους τις παρατηρήσεις τους και προκαλέσαμε εκδηλώσεις και έναν ευρύτε-

ρο διάλογο. Το τελικό σχέδιο έχει ενσωματώσει σε πολύ μεγάλο βαθμό τα αποτελέσματα αυτού του διαλόγου. Είναι σαφές ότι οι αγκυλώσεις της συντηρητικής κυβέρνησης Μητσοτάκη, αποτελούν τη βασική αιτία που η συγκεκριμένη παρέμβαση δεν ήρθε τελικά προς ψήφιση και στη βουλή. Είναι λοιπόν αυτονόητο ότι η επόμενη κυβέρνηση, μια προοδευτική κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, θα το φέρει άμεσα προς ψήφιση στη νέα Βουλή, αφού τηρηθούν οι διαδικασίες που θεσμικά προβλέπονται για την προετοιμασία και την υποβολή ενός σχεδίου νόμου στη Βουλή από μια κυβέρνηση.

Στο σχόλιο «ο ΣΥΡΙΖΑ θα μπορούσε να είχε περάσει την ισότητα στον γάμο, όσο ήταν κυβέρνηση», τι απαντάτε;

Η αφετηρία της κυβερνητικής θητείας του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ βρισκόταν μέσα σε ένα εντελώς διαφορετικό περιβάλλον, αφού το τότε θεσμικό πλαίσιο δημιουργούσε προβλήματα ανισότητας ακόμη και για το σύμφωνο συμβίωσης, ενώ δεν είχαν υπάρξει κι άλλες σημαντικές παρεμβάσεις σε ζητήματα που απασχολούσαν τη ΛΟΑΤΚΙ κοινότητα, όπως η νομική αναγνώριση ταυτότητας φύλου. Είχε, λοιπόν, να καλύψει αυτή τη θεσμική «απόσταση».

Όμως, την κριτική αυτή την αποδέχομαι. Όχι ως κριτική σε σχέση με την έλλειψη πολιτικής βούλησης, αλλά σε σχέση με την οργάνωση του νομοθετικού μας έργου και την καθυστέρηση να εκδηλώσουμε αυτή τη βούλησή μας. Οντως, λοιπόν, θα έπρεπε να έχει φέρει την πρόταση για το γάμο. Στην πράξη, βέβαια, η επεξεργασία της πρότασης νόμου που έχει κατατεθεί από το ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ στην παρούσα Βουλή ξεκίνησε κατά την περίοδο της προηγούμενης κυβέρνησης, από μια νομοπαρασκευαστική επιτροπή για τη μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου. Τελικά η κυβέρνησή της ΝΔ έφερε μια άλλη μεταρρύθμισή, και χωρίς τις διατάξεις για το γάμο για όλα τα πρόσωπα.

Η στρατηγική μας τα χρονιά της διακυβέρνησης μας οδήγησε στην κατάκτηση θεσμικών κορυφών σε σχέση με την ισότητα. Χρειάζεται, όμως, τώρα να αναπτυχθεί και να διευρυνθεί

ακόμα περισσότερο, με ακόμα μεγαλύτερη ζέση, ώστε να φτάσουμε πια σε ακόμη μεγαλύτερες θεσμικές κατακτήσεις, καθώς αυτή η σκληρή περίοδος συντήρησης και αυταρχισμού που ζούμε από το 2019, με τη στασιμότητα που επέφερε στα ζητήματα της ΛΟΑΤΚΙ κοινότητας, πρέπει να μην παγιωθεί, αλλά να ανατραπεί με την ανάπτυξη πολιτικών περαιτέρω εμβάθυνσης των ατομικών δικαιωμάτων.

Ο νόμος για τη Νομική Αναγνώριση Ταυτότητας Φύλου, αν και στη σωστή κατεύθυνση, πολλές φορές παραμένει ανεφάρμοστος λόγω του υψηλού κόστους και της χρονοβόρας ενδοδικαστικής διαδικασίας. Υπάρχει η πρόβλεψη για βελτίωση του συγκεκριμένου νομοθετικού πλαισίου (σύμφωνα και με τον πρόσφατο αντίστοιχο νόμο της Ισπανίας);

Κατ' αρχάς, θεωρώ ότι αυτά τα προβλήματα, που είναι ειδικές εκφάνσεις προβλημάτων που συναντώνται στη λειτουργία της Δικαιοσύνης, θα έπρεπε να έχουν ήδη τύχει απάντησης από την κυβέρνηση, με πρωτοβουλίες για την ουσιαστική επέκταση της νομικής βοήθειας και την διαδικαστική επιτάχυνση αυτών των διαδικασιών. Ο νόμος για τη Νομική Αναγνώριση Ταυτότητας Φύλου ήταν ένας εμβληματικός νόμος, αλλά κι αυτός, όπως κάθε νόμος, δεν έχει γραφτεί στην πέτρα. Αν, λοιπόν, η πράξη έχει αποδείξει ότι ρυθμίσεις που είχαν ως σκοπό να επιλύσουν προβλήματα, καταλήγουν να μην είναι λειτουργικές ή όσο λειτουργικές θα έπρεπε να είναι, τότε θα χρειαστεί η επανεκτίμηση και η βελτίωση ή ακόμη και η αναθεώρησή τους. Σαφώς, στο πλαίσιο αυτό είμαστε ανοιχτοί να εξετάσουμε τις αντίστοιχες «καλές πρακτικές» άλλων ευρωπαϊκών χωρών, όπως η Ισπανία, η Μάλτα κλπ, σε σχέση με την απλοποίηση των σχετικών διαδικασιών νομικής αναγνώρισης της ταυτότητας φύλου.

Μια συνολική μεταρρύθμιση για όλα τα θέματα που θέτετε σήμερα θα έλεγα ότι αποτελεί προγραμματική μας δέσμευση που θα υλοποιηθεί από την προοδευτική κυβέρνηση που θα σχηματίσουμε.